

Mariscal, el gest i el color

Javier Mariscal, dibuixant, dissenyador de mobles, pintor, transformista de la quotidianitat. Mariscal, un dels dissenyadors del país amb més projecció internacional, és fidel a la seva generació, rebutja les coses funcionals i nega la racionalitat dels objectes.

Lena Balaguer

La seva obra no és uniforme, ni en ella mateixa, ni en els mitjans que utilitza, que són molts i variats. Encara que moltes vegades trobem un punt de coincidència: la impressió.

Li agraden tant les postals, els catàlegs, els embolcalls comercials, les publicacions gràfiques, les revistes, les enciclopèdies per fascicles, la publicitat del carrer, com un bon quadre.

Mariscal forma part d'una generació que ha canviat el gust del paper imprès, que li ha tret serietat i l'ha fet lúdic i decoratiu.

El 1973 comença a publicar tebeos amb el grup *El Rollo Enmascarado*. El 1975 dibuixa i edita el seu tebeo valencià *A València. El Gran Hotel*, a la galeria Mec-Mec de Barcelona, fou la seva primera exposició i, a partir de llavors, ha seguit un itinerari de grafista i dissenyador i ha publicat de manera continuada historietes en diverses revistes (*Star, Ajoblanco, El Víbora, Raw, Charlie, Cairo*, etc...).

Ha editat també llibres com *Metrópolis, Abcdari Il·lustrat, Agenda, Mariscal en París, Los Garriris*, i des del 1978, dissenya estampats de roba de casa per a Marieta de Barcelona i col·leccions d'estampats de confecció amb Manisero, Goldie, Tráfico de Modas i d'altres.

—*Vas néixer a València l'any 1950, i véns aviat a Barcelona a estudiar. ¿Et sents valencià?*

—Em sento valencià com em sento terrestre. Molt californià o japonès, àrab o libanès. Hi ha llocs on em sento més identificat. Però no em sento nacionalista. Odio els nacionalismes. Però m'agrada molt València, és mar que entra en la terra. Catalunya és terra que entra en el mar.

M'agrada molt la llum que hi ha a València. Hi ha dos termes que defineixen molt bé Catalunya i València: coentor i seny. La coentor és aquesta nena, o el florer, el seny és el cava català. Els elements que uneixen la gent de Catalunya són els castellers, per exemple. A València els elements que uneixen és que els agrada anar al mar,

prendre una paella i estar al sol. És més lúdic. No hi ha aquest sentit tan crític i autòcton tan seriós que hi ha a Catalunya. D'altra banda, el sentit de treball de Catalunya és més rigorós i m'agrada més que la «festa» valenciana.

—*¿Quan arribes a Barcelona?*

—Arribo a Barcelona, pels volts dels 70, escapant de València i de la pressió familiar que allí tenia. Tenia ganes de venir a una ciutat lliure, muntar una comuna, muntar històries estètiques, era molt *hippy*, però molt urbà alhora. Vinc a Barcelona per estudiar grafisme. Penses que la pintura és burgesa i és comercial, i llavors penses que el que mola és fer grafisme i publicitat i coses impreses. I descobreixes què és l'evolució de la imatge impresa, tot el que és la comunicació gràfica. I tot plegat és una bona raó per arribar a un públic que no pot comprar pintura.

—*¿Quina és, doncs, la teva base cultural?*

—Conec el món de l'art per la publicitat, pels cromos, pels aparadors, les postals, els àlbums, els rètols dels bars, els anuncis de vidre pintat del Tintes Ibèria i del Norit. Més endavant, vaig descobrir el pop-art americà i em vaig sentir molt identificat amb els treballs de l'Andy Warhol. Abans, però, recordo que llegia al diari les notícies i veia les fotos del Cordobés, dels Kennedy i també per la tele. A casa meva el meu pare era molt antitelevísiu i jo m'escapava per veure-la. ¡Ja veus!

—*¿Com vas viure aquells anys de la dècada dels 70?*

—Era quan muntàrem el *Rollo Enmascarado*, amb el Nazario, el Montesol i d'altres, ens agradava estar junts i fer tebeos, el que ens unia era que érem passotes, portàvem els cabells llargs i fumàvem porros i follàvem tot el que podíem. Amb tot, hi havia un punt religiós, els primers porros eren tot un ritual, els llums apagats i allò... «sí, sí, ya me coloc», ¡je, je!

Tot era el mateix, viure junts «tipus comuna» i dibuixar, estar al lloro dels últims discos del Zappa, del J. Hen-

drix... Aquest punt, ¿no?

Vivíem del *trapicheo* amb la xocolata, però tots molt col·legues... partint els àcids i el menjar, invitant a tot el que teníem.

—*¿Per què vas marxar a Eivissa?*

—La policia ens volia posar un pal per la paradeta del Canet Rock. ¿Te'n recordes? Allò de la *Pirana Divina* del Nazario...

Bé, jo vaig estar quasi dos anys i mig a Eivissa i vam començar a viure al camp, en una casa preciosa, però sense llum, sense aigua corrent, el mateix que a Barcelona, però al camp. Al final, netejàvem piscines i pintàvem pisos amb Equipo Suelto. Les noies feien neteges. A mi, tot això em va donar un relax interior increïble, molt asceta, però continuava dibuixant i fou quan vaig decidir que volia viure del dibuix.

—*¿Què va ser el «Grand Hotel» a la galeria Mec-Mec de Barcelona?*

—Fou com el menú d'aquesta pel·lícula. Em va ajudar molta gent, el rotllo del col·lega funcionava molt encara.

Doncs, vam fer un Hotel, amb tot, l'entrada, la barra del bar, la *boutique* de *souvenirs*, tot, tot, publicacions, pòsters, revistes, samarretes. Em sortiren objectes fets amb cartró i colors, mobles, amb una forta reivindicació de l'estètica dels anys 50. També fou a partir d'aquí que començo a treballar amb el color com a grafista.

Ja després, tot s'ha embolicat més, treballo amb Vinçons i Marieta, amb Memphis i Akaba, i faig dissenys de mobles i catifes i estampats de roba molt més industrials

«M'acosto molt més a Pummy que al Capitán Trueno.»

i de sèrie. Les coses han de ser per al públic i han de sortir més barates.

—Potser, un punt negre: ¿què és la pintura en el teu treball?

—Sempre treballo per la cara, sóc molt naïf, vaig fer els quadres de l'exposició de la René Metras a Barcelona, i em vaig adonar que el món de la pintura era molt tancat, tant en el llenguatge de la crítica —i de les nenes crítiques— com en els canals de distribució, vaig veure que sempre havia treballat en volums petits i que fer coses grans era una dificultat a superar, això d'una banda, i, de l'altra, vaig veure que els dibuixants il·lustren, però que no es posen a fer art de veritat. S'ha de tenir «cultura de veritat» per «pintar de veritat», no cultura del carrer.

Tot plegat fou un període d'auto-destrucció important. Ara a Sevilla he fet una exposició de dibuixos i li he posat *Dibujos Coloreados*. El dibuix per a l'il·lustrador és una manera de treballar, la pintura és una altra manera de treballar.

Quan vaig anar a Portugal, fa dos anys, per a mi la pintura encara era més important que la il·lustració. Volia ser pintor de cavallet. En aquests dos anys he recuperat les meves facetes de dibuixant. Allò que anomenen art menor, per a mi no ho és, em flipa igual una postal que un quadre. S'han de treure dels defectes virtuts i adaptar el treball que vols fer a la teva vida, o millor al revés, és igual, és el mateix.

—¿Quins projectes es presenten aquesta temporada?

—Bé, faré un parell d'exposicions de *Dibujos Coloreados* a València i a Barcelona. Estic preparant també una sèrie de rajoles de W.C. i de cuina amb uns dibuixos de diferents temes. Ara he fet una sèrie d'ocells. Es d'una gent que tenen una fàbrica nova a València, que també han fet una tirada amb en Pérez-Villalta.

Participaré a l'exposició *Ultimas Tendencias de Fin de Siglo* al Centre Pompidou a París de dissenyadors de tot el món; et faciliten un espai i l'has de resoldre. Hi posaré una col·lecció de mobles, hi treballo ara.

Mariscal, de mirada absolutament càlida, parla baixet i va fent dia a dia la seva feina de grafista i dibuixant solucionant petits conflictes quotidians i de realització tècnica dels treballs. Home lúdic, antiintel·lectual, s'avorreix als museus i porta a terme una estètica molt fallera, com ell mateix diu, molt més prop d'en Pummy que del Capitán Trueno. □

DOMÈNEC UMBERT